

Forespørsel om eierskapskontroll med forvaltning av Namas Vekst AS

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Høylandet kommune

Møtedato

18.11.2025

Saknr

24/25

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-217

TI-&58

Arkivsaknr 25/404 - 1

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget takker foreløpig ja til å delta i den felles forvaltningsrevisjonen av Namas Vekst AS, under forutsetning av at de andre eierkommunene deltar.
2. Kontrollutvalget tar sin endelige beslutning om deltakelse når prosjektplanen foreligger.
3. Kontrollutvalget bestiller en eierskapskontroll av Namas Vekst og ber Revisjon Midt-Norge sende sekretariatet en prosjektplan innen 20 april 2026.

Vedlegg

Invitasjon til felles forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Namas Vekst AS

Saksopplysninger

I denne saken blir kontrollutvalget bedt om å ta stilling til en invitasjon fra kontrollutvalget i Grong kommune om å delta i en felles kontroll av Namas Vekst AS (vedlagt). Grong kontrollutvalg ønsker å få en forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Namas Vekst AS, og inviterer kontrollutvalget i de andre eierkommunene til å delta.

Fakta om selskapet

Namas Vekst er en bedrift som driver med arbeidstrening og varig tilrettelagt arbeid. Selskapets formål er ifølge Brønnøysundregistrene: "Skape varige arbeidsplasser for yrkeshemmede som har særlig vansker med å få arbeid i produksjon av varer/tjenester for salg. Eventuelt overskudd av virksomhet skal forbli i selskapet og komme de yrkeshemmede til gode." Namas Vekst eies av kommunene Grong, Overhalla, Namsskogan, Høylandet og Lierne, alle med en eierandel på 20%. Selskapet har avdelinger i alle eierkommunene. Avdelingene produserer ulike varer og tjenester:

- Grong: Arbeidsforberedende trening, AFT, på oppdrag fra NAV, med 13 plasser. Avdelinga driver også en bruktbutikk.
- Høylandet: Treproduksjon. Renhold på rasteplasser, vedlikehold av grøntareal og pakkeutlevering for Postnord.
- Lierne: salg av brukte klær, produksjon av tekstiler. Innvendig vask av biler for kommunen og private, frakt av kommunens internpost, matordningen på skolen, samt hagearbeid og andre tjenester til private kunder.
- Namsskogan: produserer blant annet tennbriketter og driver bruktbutikk.
- Overhalla: Vaskeri, som blant annet vasker for institusjoner. Selger også tjenester til private hvis de har ledig kapasitet.

Selskapets ledelse og hovedkontor er i Grong kommune.

Eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon

En eierskapskontroll er en kontroll av den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. I Høylandet kommune er det ifølge eierskapsmeldingen ordføreren med varaordføreren som vara, som utøver eierinteressene, hvis ikke noe annet er vedtatt. En

eierskapskontroll gjelder kun for én kommune og kan dermed ikke gjøres som et fellesprosjekt. Det er et lovkrav at kontrollutvalget skal gjennomføre minst én eierskapskontroll i valgperioden. Kontrollutvalget har hittil i valgperioden ikke gjennomført noen eierskapskontroll. Namas Vekst AS er prioritert øverst i kontrollutvalgets plan for eierskapskontroll. I planen er det skissert noen aktuelle problemstillinger ved en eventuell eierskapskontroll:

- Har kommunestyret lagt føringer for hvordan eierskapet skal utøves?
- Utøves eierskapet i tråd med aksjeloven og kommunestyrets føringer?
- Er kommunikasjonen mellom eieren og selskapet i tråd med prinsippene for god eierstyring?
- Skjer utvelgelse og valg av styremedlemmer i tråd med lovkrav og anbefalinger?

I en forvaltningsrevisjon av et kommunalt selskap, undersøker kontrollutvalget vanligvis om selskapet følger lov- og regelverket og om eiernes vedtak blir etterlevd. Man kan også undersøke om selskapet driver effektivt og om det når målene for virksomheten. En forvaltningsrevisjon av selskap kan gjøres i fellesskap med andre kontrollutvalg. Fordi kontrollutvalgene deler på kostnadene, fører slike fellesprosjekt til lavere ressursbruk. Namas Vekst står ikke i planen for forvaltningsrevisjon for denne valgperioden. Kommunestyret har gitt kontrollutvalget mulighet til å endre planen dersom det blir behov.

Både forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering. Revisjon Midt-Norge peker i sine vurderinger på at selskapet for noen år siden ble organisert som konsern:

“Konsernorganisering innebærer at det oppstår et holdingselskap mellom kommunen som eier og de selskapene hvor virksomheten skjer. Dette har betydning for kommunens muligheter til å utøve eierstyring. Et konsern består av flere aksjeselskaper som i utgangspunktet er selvstendige enheter, men som er bundet sammen gjennom eierskap. Revisor erfarer at det i flere sammenhenger er lite fokus på forhold omkring eierskapet når det dannes konsern og dette medfører en risiko for eksempelvis habilitet, informasjonsflyt og styringsmuligheter. Arbeidstiltaksselskaper har de siste årene fått endrede rammevilkår og har blitt pålagt å omorganisere driften sin. Eierskapskontroll kan være aktuell.”

Sekretariatets vurdering

Isolert sett, så er det alltid fornuftig å delta i fellesprosjekter. Det medfører lavere ressursbruk og bedre utnyttelse av revisjonsressursene. Hvis alle eierkommunenes kontrollutvalg deltar i dette prosjektet, betyr det at hvert kontrollutvalg går inn med 20% av ressursene. Hvis den totale ressursbruken for eksempel er 300 timer, vil det si at Høylandet kontrollutvalg får en rapport ved å gå inn med bare 60 timer. Det er en viss risiko for at ikke alle kontrollutvalgene vil delta. Da vil de gjenværende måtte gå inn med alle ressursene. Risikoen for dette er trolig lav. I forslaget til vedtak har vi likevel lagt til grunn at Høylandet kontrollutvalg bare deltar dersom alle kontrollutvalgene deltar.

En eierskapskontroll kan som nevnt ikke gjøres som et fellesprosjekt. Det vil likevel være en fordel for selskapet at eierne koordinerer en slik kontroll. Dermed slipper selskapet å bruke mye tid på henvendelser fra revisjonen om hver enkelt eierkommune. Det vil være noen stordriftsfordeler ved å koordinere en eierskapskontroll, så sekretariatet forventer at ressursbruken blir lavere av den grunn.

Når det gjelder risikovurderingene, så viser vi til Revisjon Midt-Norges risikovurderinger, som taler for at kontrollutvalget bør delta i den felles forvaltningsrevisjonen. Konsernorganiseringen kan gjøre eierstyringen vanskeligere, samtidig som det alltid er relevant å undersøke hvordan eierstyringen av et enkelt selskap foregår. Dersom kontrollutvalget bestiller eierskapskontroll samtidig med de andre eierkommunene, må man kunne forvente at det gir stordriftsfordeler for revisjonen, og lavere ressursbruk for kontrollutvalget.

Kontrollutvalget bør vente med å gi sin endelige tilslutning til fellesprosjektet til det har fått prosjektplanen og eventuelt gitt innspill til den.